

EWALUACJA STRATEGII INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY ŚWINNA

26 wrzesień 2011 r.

EWALUACJA STRATEGII

1. DEMOGRAFIA

Gmina Świnna na dzień 31 grudnia 2010r. liczyła 8075 mieszkańców, natomiast na dzień 30 czerwca 2011r. liczba ta wynosi: 8065. W porównaniu z rokiem ubiegłym zaobserwowano znaczny spadek liczby mieszkańców: w 2009r. było 8081 osób, czyli o 16 osób więcej niż w drugim kwartale 2011r.

Według miejsca zamieszkiwania w poszczególnych sołectwach, zaludnienie przedstawiało się następująco:

SOŁECTWO	2009 ROK	2010 ROK	II kwartał 2011 ROK
Świnna	1994	2002	2007
Pewel Mała	1483	1488	1488
Pewel Ślemieńska	1593	1596	1589
Trzebinia	1798	1787	1784
Rychwałdek	842	839	838
Przyłęków	371	363	359

Biorąc pod uwagę liczbę zgonów i urodzeń obserwuje się spadek liczby urodzeń z 93 w 2009r. na 80 w 2010r., a znaczny wzrost liczby zgonów z 87 w 2009r. na 94 w 2010r., co obrazuje tabela poniżej:

	2009 ROK	2010 ROK	II kwartał 2011 ROK
urodzenia	93	80	44
zgony	87	94	36

Natomiast struktura wieku mieszkańców gminy, według stanu na dzień 30 sierpnia 2011r. zamieszczona została w tabeli poniżej:

KATEGORIA WIEKOWA	LICZBA OSÓB
dzieci do lat 6 (urodzeni w latach 2004 – 2011)	662
dzieci i młodzież szkolna (urodzeni w latach 1990 – 2003)	1485
wiek produkcyjny:	
kobiety (ur. od 1951 do 1993)	2417
mężczyźni (ur. od 1946 do 1993)	2722
wiek poprodukcyjny:	
kobiety (ur. do 1950)	883
mężczyźni (ur. do 1945)	405

W strukturze tej, tak jak w latach poprzednich największą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym, z czego więcej jest mężczyzn niż kobiet, 1288 osób to osoby w wieku poprodukcyjnym, gdzie zdecydowaną przewagę liczebną mają kobiety, stanowiąc ponad 68 % tej grupy. Natomiast ponad 63,6 % populacji to osoby w wieku produkcyjnym, które stopniowo będą przechodzić do grupy poprodukcyjnej, obecnie na jedną osobę z tej grupy przypada średnio 3,1 dziecka.

2. PROBLEMY SPOŁECZNE WYSTĘPUJĄCE NA TERENIE GMINY W OCENIE GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

A/UBÓSTWO

Pojęcie ustawowej granicy ubóstwa wyznacza ustawa o pomocy społecznej, granica ta jest umowna. Obecnie próg dochodowy wynosi 351 zł na osobę w rodzinie i 477 zł dla osoby samotnie gospodarującej.

Z analizy dokumentów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w 2010r. ze świadczeń pomocy społecznej skorzystała następująca liczba osób:

- 203 rodziny   710 osób w tych rodzinach

wykazując dochód poniżej określonego w ustawie progu dochodowego.

Porównując te wyniki do danych z poprzednich lat stwierdza się, że liczba osób korzystających z pomocy społecznej w stosunku do liczby z 2009r., kiedy to z tej pomocy skorzystało również 203 rodziny i 668 osób, utrzymuje się na stałym poziomie.

Z pomocy finansowej Ośrodka w 2010r. skorzystały:

- 153 rodziny   587 osób w tych rodzinach

Dodatkowo pomocą, wyłącznie w postaci pracy socjalnej, czyli szerokiego zakresu poradnictwa i wsparcia objętych było w 2010 r.:

- 50 rodzin   123 osoby w tych rodzinach

Osoby te wykazują dochody powyżej progów dochodowych, określonych w ustawie o pomocy społecznej, jednak potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

W porównaniu z rokiem ubiegłym spadła liczba osób korzystających z pomocy finansowej Ośrodka, natomiast znacznie wzrosła liczba osób objętych pomocą w postaci pracy socjalnej.

Nadal istnieje możliwość skorzystania z pomocy finansowej GOPS przez osoby wykazujące dochód powyżej 351 zł na osobę w rodzinie lub 477 zł dla samotnie gospodarującego, pozwala na to np. realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, zakładająca dochody w wysokości 150% kryteriów wskazanych w

ustawie o pomocy społecznej, a także w indywidualnych przypadkach, gdy osoba znajduje się w trudnej sytuacji spowodowanej niepełnosprawnością, chorobą czy nagłą sytuacją losową.

Powody przyznawania pomocy przez GOPS obrazuje poniższa tabela:

PRZYCZYNA	2010 ROK l. rodzin/l. osób
Ubóstwo	97/340
Bezrobocie	74/311
Wielodzietność	52/317
Rodzina niepełna	20/75
Alkoholizm	18/44
Bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	23/78
Niepełnosprawność	41/111
Długotrwała choroba	51/174
Bezdomność	-
Przemoc w rodzinie	-
Zdarzenia losowe, sytuacja kryzysowa	1/3

Porównując te dane z danymi z poprzedniego roku, można zaobserwować spadek liczby rodzin objętych pomocą z powodu: ubóstwa (o 10 rodzin), wielodzietności, alkoholizmu, długotrwałej choroby, bezradności w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zdarzenia

losowego, sytuacji kryzysowej, natomiast wzrost liczby rodzin objętych pomocą z powodu: bezrobocia (o 10 rodzin), rodziny niepełnej, niepełnosprawności.

Wydatki na świadczenia z pomocy społecznej w 2010r. wyniosły:

ROK KATEGORIA	2010
ZADANIA ZLECONE	0,00 zł
ZADANIA WŁASNE W TYM: - DOTACJA (zasiłki stałe, okresowe, składka zdrowotna) - ŚRODKI WŁASNE (DPS, zasiłki celowe)	171 302,00 zł 115 287,00 zł 56 015,00 zł
DOŻYWIANIE ZASIŁKI + POSIŁKI W TYM: - DOTACJA - ŚRODKI WŁASNE	138 736,00 zł 65 260,00 zł 82 476,00 zł

Bardzo trudno jest porównać te dane z danymi za lata poprzednie, ponieważ zmieniła się forma finansowania, większość zadań została przekazana do realizacji przez Gminę, jako zadanie własne. Dopiero w przyszłym roku możliwe będzie porównanie kwot w tych kategoriach.

B/BEZROBOCIE

Na podstawie informacji statystycznych, pochodzących ze zbiorów Powiatowego Urzędu Pracy w Żywcu, bezrobocie w gminie Świnna na dzień 31.12.2010r. wynosiło ponad 4%. W 2010r. zarejestrowanych było 347 osób bezrobotnych pochodzących z terenu gminy. Porównując te dane do liczb z roku 2009, stwierdzić można, że bezrobocie w gminie Świnna utrzymuje się na stałym poziomie 4%.

Według podziału na płeć przedstawia się to następująco:

liczba bezrobotnych	Rok	2010	II kwartał 2011
ogółem		347	330
kobiet		180	171
mężczyzn		167	159
długotrwale bezrobotni		145	142
kobiet		82	84
mężczyzn		63	58

Porównując wyniki z danymi z ubiegłego roku obserwuje się znaczny wzrost liczby zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy osób bezrobotnych, zwłaszcza mężczyzn, jak również długotrwale bezrobotnych. W 2010r. prawie 42% pozostających bez pracy to były osoby długotrwale bezrobotne, obserwujemy tutaj duży wzrost w stosunku do roku 2009r. gdzie wartość ta wynosiła 28%.

Analizując bezrobocie według struktury wieku można zaobserwować następujące zależności:

kategoria wiekowa	Rok	2010	II kwartał 2011
do 24 roku życia		94	75
kobiety		47	45
mężczyźni		47	30
od 25 do 54 lat		223	220
kobiety		131	121
mężczyźni		92	99

Powyżej 55 roku życia	30	35
kobiety	2	5
mężczyźni	28	30

Podobnie jak w latach poprzednich największą grupę bezrobotnych stanowią osoby w wieku 25-54 lata, w 2010r. to około 64%, ogólnej liczby. W stosunku do roku 2008 to o 68 osób więcej. Obserwuje się również wzrost w grupie do 24 roku życia, o 40 osób w stosunku do roku 2008 i w grupie powyżej 55 roku życia o 8 osób w porównaniu z rokiem ubiegłym.

Według poziomu wykształcenia bezrobocie na terenie gminy w 2010r. przedstawia się następująco:

Rok poziom wykształcenia	2010	II kwartał 2011
wyższe	23	22
średnie zawodowe i policealne	91	82
średnie ogólne	43	30
zawodowe	121	126
gimnazjalne i niższe	69	70

Podobnie jak w latach poprzednich najliczniejszą grupę bezrobotnych stanowią osoby z wykształceniem zawodowym, najmniejszą zaś osoby z wykształceniem wyższym. Obserwuje się znaczny wzrost liczby osób bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnym z 24 w 2008r. na 43 w 2010. Widać też nieznaczny spadek osób bezrobotnych z wykształceniem wyższym z 27 w 2009r. na 23 w 2010r. Natomiast wyraźny wzrost następuje w grupie z wykształceniem zawodowym, gdzie po pierwszym półroczu tego roku jest 126 osób, czyli o 5 więcej niż w całym 2010r.

C/ UZALEŻNIENIA – ALKOHOLIZM

Według statystyk w 2010r. oraz w II kwartale 2011r., skierowano do funkcjonującej na terenie gminy, Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, następującą liczbę wniosków:

- w 2010r. 24 wnioski
- w II kwartale 2011r. 15 wniosków

Z tego na leczenie przymusowe, zamknięte skierowano: w 2010r. - 2 osoby, a w II kwartale 2011r. - 3 osoby, na leczenie otwarte w 2010r. – skierowano 8 osób i w II kwartale 2011r. - 2 osoby. Liczba skierowań na badanie przez biegłego sądowego to 6 skierowań w 2010r., natomiast w II kwartale 2011r. były 4 takie skierowania.

Ze względu na wycofanie wniosku przez współmałżonka umorzono w 2010r. - 2 sprawy, w II kwartale 2011r. umorzono również 2 sprawy.

W 2010r. Gminna Komisja skierowała 25 dzieci na kolonie letnie, a w II kwartale 2011r. - 22 dzieci skorzystało z tej formy pomocy.

Obecnie na terenie gminy Świnna nie ma poradni ani grupy wsparcia AA. Na rzecz mieszkańców gminy usługi te świadczą:

- Ośrodek Leczenia Uzależnień w Żywcu
- grupy wsparcia AA, DDA działające na terenie Żywca
- Państwowy Zakład Opiekuńczo-Lecniczy w Międzybrodzu Bialskim
- Izba Wyrzeźwień w Bielsku-Białej
- Ośrodek Przeciwdziałania Alkoholizmowi w Bielsku-Białej

W porównaniu z 2009r., kiedy złożono 21 wniosków do Gminnej Komisji, widać tendencję wzrostową, ponieważ w 2010r. były 24 wnioski. Utrzymuje się porównywalna liczba osób w stosunku do 2009r., skierowanych na leczenie zamknięte:

- w 2010r. 2 osoby
- w II kwartale 2011r. 3 osoby

i na leczenie otwarte, gdzie skierowano kolejno:

- w 2010r. 8 osób
- w II kwartale 2011r. 2 osoby

D/KWESTIA DZIECKA

Na podstawie danych z Urzędu Stanu Cywilnego w Świnnej na dzień 30.08.2011r. na terenie gminy zamieszkuje 662 dzieci w wieku do lat 6-ciu oraz 1485 dzieci i młodzieży urodzonych w latach 1990 – 2003.

Z pomocy GOPS w roku 2010 skorzystała następująca liczba rodzin wielodzietnych, czyli posiadających troje lub więcej dzieci:

2010r.   52 rodziny   317 osób w tych rodzinach

Tak jak w poprzednich latach duży nacisk kładzie się na dożywianie dzieci w stołówkach szkolnych i przedszkolnych, otrzymują one bezpłatne śniadania i obiady. Liczba dzieci objętych dożywianiem przedstawia się następująco:

Rok kategoria	2010
przedszkole	36
szkoła podstawowa	113
gimnazjum	42

Rozesłano ankiety do 6 szkół, wszystkie ankiety zostały wypełnione i zwrócone. Na sześć szkół, które znajdują się na terenie gminy, cztery z nich zatrudniają pedagoga szkolnego. We wszystkich działają Szkolne Kluby Sportowe, funkcjonują świetlice, gdzie uczniowie spędzają czas oczekując na lekcje lub odrabiając prace domowe, czy nawiązując kontakty z rówieśnikami.

Wszystkie szkoły dysponują stołówką szkolną, co ułatwia realizację programu dożywiania dzieci i współpracę z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej.

Każda z placówek wykazała, że prowadzi zajęcia pozalekcyjne, takie jak:

- zajęcia w zakresie kółek przedmiotowych: geograficzne, informatyczne, fizyczne, muzyczne j. angielskiego, j. francuskiego, j. polskiego, j. hiszpańskiego, matematyczne, przyrodnicze, historyczne, plastyczne, ortograficzne,

- zajęcia rozwijające zainteresowania: sportowe (SKS), teatralne, dziennikarstwa, europejskie, taneczne, turystyczno-krajoznawcze, misyjne, biblijne, gitarowe.

W szkołach prowadzone są również zajęcia wyrównawcze: dydaktyczno-wychowawcze, logopedyczne pozwalające na nadrobienie czy uzupełnienie braków spowodowanych trudnościami w nauce.

Dyrektorów szkół poproszono o wskazanie w tabeli jakie problemy występują w ich placówkach . Wyniki tych wskazań zgromadzone są poniżej.

PROBLEM	OCENA w 2010
Spożywanie przez uczniów alkoholu	1,3
Narkotyki	1
Wagary	1,8
Konflikty uczeń – nauczyciel	1,5
Kłamstwo	2,8
Palenie papierosów	1,5
Niszczenie mienia szkolnego	2,5
Kradzież	1,7
Ucieczki z domów	1
Agresja, przemoc, w tym:	
Zastraszanie	2
Wymuszanie pieniędzy	1,3
Bicie	2
Znęcanie się	1,5
Drugoroczność	1,3
Opieka kuratora	1,8
Zaniedbania rodziców	2,7
Inne	-----

Oznaczenie ocen:

1- problem nie występuje	4- często
2- występuje sporadycznie	5- jest to duży problem
3- rzadko	

Podsumowując, w opinii dyrektorów niektóre z problemów występują w szkołach sporadycznie lub rzadko, jednak w porównaniu z poprzednimi latami wzrosły wartości występowania takich problemów, jak: kłamstwo, znęcanie się, zastraszanie, niszczenie mienia, zaniedbanie przez rodziców, zmalały nieznacznie wartości takich problemów, jak: palenie papierosów, drugoroczność, opieka kuratora.

W końcowej części ankiety poproszono dyrektorów szkół o wskazania, jakie ich zdaniem należy podjąć na rzecz poprawy sytuacji dzieci i młodzieży z terenu gminy Świnna.

Uwagi dotyczyły:

- zatrudnienia pedagoga szkolnego i psychologa,
- dofinansowania żywienia dla większej liczby dzieci,
- wprowadzenia przystępniejszej formy uzyskania wyprawki szkolnej,
- finansowania i prowadzenia w każdej miejscowości świetlicy szkolnej, środowiskowej w godzinach popołudniowych i wieczornych, tak by zapewnić organizację czasu wolnego dzieciom i młodzieży,
- częstszych (niezapowiedziane) kontroli środowisk zagrożonych,
- pomocy rzeczowej dla dzieci,
- większego zaangażowania rodziców w proces wychowawczy,
- braku finansów na wskazanie alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu w stosunku do nudy, czy przebywania w niewłaściwym towarzystwie takich jak: zajęcia sportowe, plastyczne, wyjazdy na basen, wycieczki górskie, rowerowe, odkrywanie i rozwijanie uzdolnień, wyjazdy do kina, teatru, muzeum, na spotkania z ciekawymi ludźmi – mające na celu pozytywne wzmocnienie i rozwijanie poczucia własnej kompetencji i możliwości.

Działania na rzecz rozwoju dzieci i młodzieży wspiera Gminny Ośrodek Kultury w Świnnej, organizując liczne imprezy dla dzieci i całych rodzin zarówno sportowe, jak i turystyczne czy kulturalne. Są to różnego rodzaju festyny, ogniska, kuligi, zabawy taneczne, dyskoteki, wycieczki górskie trasami Beskidów, imprezy okolicznościowe. Obecnie w GOK - u

mieści się interaktywna wystawa: „Beskidzkie Centrum Nauki”, gdzie wszyscy zainteresowani mogą z bliska przyjrzeć się różnym reakcjom i eksperymentom naukowym, a nawet wziąć w niektórych udział. To bardzo ciekawa forma poszerzania swojej wiedzy z zakresu: fizyki, chemii, biologii, techniki i wielu innych dziedzin,

W ramach GOK - u działają kluby i kółka zainteresowań, między innymi:

- Tur-Eko Łazik – klub turysty
- Czarne Stopy- drużyna harcerska i zuchowa
- Twardziel – klub młodego abstynenta
- Kolędnicy z Gwiazdą – grupa kolędników
- Amatorski Teatr Dziecięcy
- Hetman – sekcja szachowa
- „Zwyczajni” - Towarzystwo Aktywności Społecznej
- Taniec towarzyski – grupa dziecięca
- Aerobic – ćwiczenia połączone z tańcem dla osób w każdym wieku

E/NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Na podstawie danych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Żywcu ustalono, że na dzień 14.09.2010r. świadczenia emerytalno-rentowe, pobiera następująca liczba świadczeniobiorców z terenu Gminy Świnna:

1) osoby z orzeczeniem całkowitej niezdolności do pracy i samodzielnej egzystencji	14
2) osoby z orzeczeniem całkowitej niezdolności do pracy	79
3) osoby z orzeczeniem częściowej niezdolności do pracy	187

Porównując te dane z liczbami z 2009r. można zauważyć zmniejszenie liczby osób całkowicie niezdolnych do pracy i samodzielnej egzystencji z 23 na 14, oraz wzrost liczby osób z orzeczeniem o częściowej niezdolności do pracy ze 182 na 187.

Dodatkowo renty socjalne pobierają 43 osoby, pięć osób więcej niż w roku 2009 roku.

W roku 2010 zasiłki pielęgnacyjne wypłacano około 160 osobom /o 4 osoby więcej niż w 2009r./, a świadczenia pielęgnacyjne 32 osobom /o 18 więcej niż w 2009r./. Za 1 osobę z grupy pobierającej świadczenia pielęgnacyjne opłacana jest składka na ubezpieczenie emerytalno-rentowe.

W 2010 roku ze świadczeń z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności skorzystało 41 rodzin – 111 osób w tych rodzinach /w 2009r. było to 41 rodzin i 107 osób w tych rodzinach/, w każdej z nich jest co najmniej jedna osoba niepełnosprawna. Wypłacano dla tych rodzin zasiłki stałe, celowe. W porównaniu z danymi za 2009 r. nieznacznie wzrosła liczba zasiłków pielęgnacyjnych, natomiast zdecydowanie wzrosła liczba świadczeń pielęgnacyjnych w związku ze zniesieniem kryterium dochodowego oraz rozszerzeniem kręgu osób uprawnionych do pobierania świadczenia pielęgnacyjnego.

3. WNIOSKI

Ewaluację przeprowadzono używając narzędzi skonstruowanych do celów diagnozy sytuacji społecznej i problemów społecznych występujących na terenie gminy Świnna. Przy ewaluacji korzystano z informacji pochodzących z własnych źródeł, zgromadzonych w statystykach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świnnej oraz z informacji pozyskanych w ramach współpracy z innymi instytucjami i w badaniach ankietowych. Wyniki zostały porównane z tymi uzyskanymi podczas diagnozy potrzebnej do stworzenia strategii oraz ewaluacji strategii w 2010r. Po analizie uzyskanych wyników nie stwierdzono znaczących zmian. W związku z tym nadal za główne problemy społeczne w Gminie Świnna uznaje się: ubóstwo, rosnące bezrobocie, uzależnienia wśród nich alkoholizm, poruszenie kwestii dziecka i niepełnosprawności. Nie ulega również zmianie polityka społeczna gminy, która zmierza do ich rozwiązywania i w swych celach zawiera działania na rzecz:

- poprawy sytuacji materialnej, bytowej, zaspokojenia podstawowych potrzeb osób ubogich
- promocji zatrudnienia i pomocy w uzyskaniu pracy przez osoby bezrobotne, a także zabezpieczenia im pomocy finansowej na czas wychodzenia z sytuacji bezrobocia
- wsparcia rozwoju dzieci i młodzieży oraz rodzin, z których pochodzą, zapobieganie skutkom ubóstwa rodzin odczuwanym przez dzieci, poprzez np. organizację dożywiania oraz wsparcie rodzin w realizacji funkcji wychowawczej
- walki z uzależnieniami, w tym z uzależnieniem alkoholowym
- wspierania osób niepełnosprawnych, poprawy ich społecznego funkcjonowania, promocji ich zatrudnienia.

Tym samym cele strategiczne opracowane podczas tworzenia strategii są nadal aktualne i nie wymagają wprowadzania zmian.

Pewel Mała, dnia 26 września 2011r.

Na podstawie wyników ewaluacji z dnia 26 września 2011r. Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Świnna., przyjętej Uchwałą Rady Gminy Świnna NR XX/120/2008 z dnia 24 kwietnia 2008 r., stwierdza się, że w/w strategia nie wymaga wprowadzania zmian.

KIEROWNIK GOPS

Konrad Wiewióra